

Posudek disertační práce

Pavel Vodička: Anglický královský dvůr a jeho proměny v kontextu první poloviny 17. století (1603–1640). Praha 2014, 284 stran.

Podle autorovy deklarace byla cílem jeho práce „*komparativní analýza anglického královského dvora v první polovině 17. století. Analytická část disertační práce je zaměřena na zkoumání procesů, které ovlivňovaly strukturu a úlohou panovnického dvora v kontextu politického, náboženského, hospodářského, sociálního a kulturního vývoje země*“. Badatelský záměr byl tedy nepochybně přesně vymezen, je nezbytné si položit základní otázku, zda a do jaké míry tohoto ambiciózního cíle autor dosáhl. Z časového hlediska je struktura práce vymezena vládou Jakuba I. a Karla I. (do roku 1640). Pokud jde o vnitřní členění, autor v případě obou panovníků postupuje v podstatě identickým způsobem. V první a druhé kapitole se primárně soustřeďuje na hodnocení osobnosti Jakuba I., prezentuje institucionální strukturu dvora a analyzuje její fungování, věnuje se problémům ekonomickým a zčásti i náboženským. Velkou pozornost věnuje soupeření dvorských klik a frakcí, problematice patronáže i pozici hlavních královských oblíbenců, nejprve Roberta Carra, hraběte ze Somersetu a po jeho pádu George Villierse, vévody z Buckinghamu. Třetí částí „*jakobitského*“ bloku je pak nepříliš rozsáhlá kapitola věnovaná dvorské kultuře za vlády Jakuba I. Prakticky stejným způsobem je členěna část textu zaměřená na vládu Karla I., v níž autor reflektuje a hodnotí změny ve fungování dvora a jeho institucí po nástupu druhého stuartovského panovníka, v šesté kapitole je opět nevelký prostor (jen devět stran) věnován dvorské kultuře. Jestliže obě kapitoly věnované dvorské kultuře

budí určité rozpaky – ostatně zdaleka nejde vždy o dvorskou kulturu a vymezení náplně tohoto pojmu je přinejmenším obtížné – pozoruhodné postřehy a hodnocení přináší závěr práce, který autor bohužel jaksi neústrojně označuje jako „závěrečnou kapitolu“ (s. 17).

Jestliže na počátku hodnocení uplatním obecná hlediska, je mimo jakoukoli pochybnost, že předložený text je výsledkem autorova rozsáhlého badatelského úsilí, pokud jde o zvolené téma, jistě v českých podmínkách zcela ojedinělým. Vodička velmi systematicky prezentuje a hodnotí působení základních faktorů, které ovlivňovaly fungování dvora resp. jeho institucí, ať již jde o královu domácnost (household), komoru (chamber) či ložnici (bedchamber). Za mimořádný přínos považuji hodnocení osobností obou panovníků, obou klíčových oblíbenců (Somerseta a Buckinghamu) i dalších osobností. Ocenění nepochybně zasluhuje i prezentace a hodnocení významu jednotlivých úřadů. Na druhé straně autor sice vyjadřuje odhodlání zkoumat a hodnotit například sociální problémy, ale v podstatě jim věnuje jen dílčí pozornost. Největší význam má Vodičkova analýza mocensko-politických záležitostí, v této souvislosti přináší mnohé pozoruhodné poznatky a závěry a prokazuje hlubokou znalost, zatímco v případě ekonomických problémů se většinou omezuje na popis trvalých finančních obtíží Koruny a snah z nich vybřednout, ale schází analýza příčin a obecných dopadů těchto obtíží. Dostatečný podle mého soudu není způsob vysvětlení obtíží, do nichž se Koruna dostala na konci 30. let. Pro mne obtížně vysvětlitelnou je skutečnost, že autor nevěnoval větší pozornost výsledkům práce Martina Kováře, jediného českého historika, který kdy stuartovské Anglii věnoval pozornost zásadního významu. Některé poměrně často používané pojmy (rekusanti, arminiánství, covenanteři) by si patrně, alespoň v případě prvního použití, vyžadovaly vysvětlení. Velmi ojediněle narazíme na diskutabilní tvrzení. Van Dyck byl bezpochyby

dvorním malířem Karla I., ale rozhodně jím nebyl Rubens, jak autor tvrdí (s. 268), ačkoli pro oba první Stuartovské panovníky pracoval. V souvislosti s počátkem vlády Jakuba I. patrně ještě není možné hovořit o „britské monarchii“ (s. 145). Text je místy velmi popisný, což je, bohužel, tradiční slabina mnoha historických prací. Slovesná úroveň předložené disertace je slušná, byť se autor nedokázal v úplnosti vyhnout nedostatkům, mezi nimiž, bohužel, jsou i hrubé pravopisné chyby (s. 74, 121, 249, 253).

Pokud jde o zdroje, z nichž Pavel Vodička čerpal, největší respekt samozřejmě vyvolává přehled nepublikovaného pramenného materiálu uloženého v The National Archives a v British Library, který v takovémto rozsahu pro uvedené téma žádný český historik doposud nezkoumal. Rozsah využitého publikovaného pramenného materiálu je úctyhodný, je rozsáhlý dokonce natolik, že může vzniknout dojem, že výzkum v tomto směru mohl přinést lepší výsledky. Pokud jde o paletu autorem využitě odborné literatury, lze bez nadsázky říci, že autor neponechal stranou žádný z titulů či studií, které mají prozkoumání daného tématu základní význam.

Navzdory shora uvedeným výtkám a kritickým připomínkám, je mimo pochybnost, že Pavel Vodička předložil kvalitní disertační práci, vycházející z rozsáhlého studia nevydaných i vydaných pramenů a odborné literatury, prokázal potřebné badatelské schopnosti a vyhověl základním požadavkům kladeným na disertační práce, proto doporučuji předložený text k obhajobě.

Hostivice, 31. 8. 2014

Prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.